

Boswal. FOTO: MARGREET VERBEEK

Samen optrekken voor behoud van het landschap

Tekst: Suzanne van Gaale

Willemsoord in de gemeente Steenwijkerland is één van de zeven gebieden in Overijssel waar een pilot voor langjarig landschapsbeheer is gestart. Bewoners zetten samen de schouders eronder om karakteristieke landschapselementen van deze voormalige kolonie te behouden en beheren.

Het landschap is continu in ontwikkeling. Maar als we niet oppassen, wordt het landschap met cultuur en natuur om ons heen steeds eentoniger. Sommige specifieke streekelementen verdwijnen zonder dat we het in de gaten hebben. Om dat te voorkomen, heeft de provincie Overijssel een nieuwe Natuurvisie opgesteld waarin het landschap één van de thema's is. Hierbij heeft zij een nieuwe weg ingeslagen voor het langjarig beheer van het landschap. Streven is dat bewoners meer samen optrekken om het landschap te beheren en te onderhouden. Want als we samenwerken, is de gedachte van de Provincie, ontstaat er meer bewustwording en betrokkenheid en kunnen we dus meer bereiken.

Uitgelezen kans

Maar alles wat nieuw is, moet ook getest worden. In het geval van langjarig landschapsbeheer zijn zeven pilots van start gegaan, ofwel in zeven gebieden hebben bewoners samen een plan van aanpak opgesteld dat het beheer van landschapselementen op lange termijn moet borgen. Willemsoord is één van die gebieden. De pilot is geïnitieerd door de gemeente Steenwijkerland. Wat bewoner en vrijwilliger Randy Leeper betreft een 'uitgelezen kans die we niet konden laten lopen'. "Vanuit ons dorp is veel enthousiasme om de karakteristieke landschapselementen van Willemsoord te versterken en onze leefomgeving verder te vergroenen. We hebben eerder al binnen onze gemeen-

schap landschapsprojecten uitgevoerd, dit onder enthousiaste leiding van Dorpsbelang Willemsoord. Deze projecten waren altijd kortlopend. Deze pilot is anders omdat het een looptijd heeft van vijftien jaar. Het project is opgepakt door de stichting Duurzaam Willemsoord. Deze stichting bestaat al een aantal jaar en de pilot past prima bij hun doelstelling.”

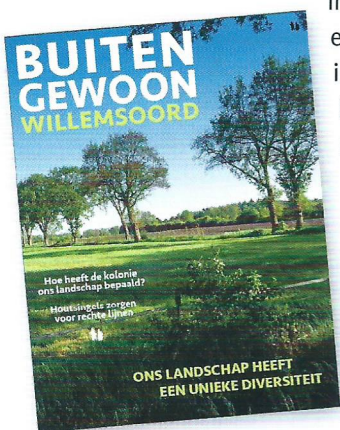
Bidbook

De eerste stap was het opstellen van een plan van aanpak, het zogenaamde bidbook, om de beschikbare subsidie aan te vragen. In dit bidbook staat beschreven hoe de bewoners denken het langjarig beheer van landschapselementen zoals houtwallen, houtsingels, boomgaarden, meidoornhagen, struwelen, kleine bosjes, sloten en poelen uit te gaan voeren. En dat was meteen de eerste uitdaging voor Willemsoord: kunnen we genoeg mensen bij elkaar krijgen voor de werkgroep Bidbook? “Dat is gelukt. We hebben een landschapsexcursie georganiseerd en een landschapsbiografie gepresenteerd. Dat resulteerde in genoeg enthousiaste mensen. De werkgroep Bidbook bestond uiteindelijk uit een gemêleerd gezelschap van bewoners, dat leverde goede discussies op en mooie inzichten”

Steun van Landschap Overijssel

De werkgroep werd niet aan haar lot overgelaten, maar kreeg ondersteuning van Landschap Overijssel. Geert Schoemakers, adviseur natuur en landschapsbeheer, nam de regierol op zich om de bewoners te helpen. “Naast

inhoudelijke input over inrichting en herstel van het landschap, heb ik het proces gecoördineerd en begeleid. We hebben bijeenkomsten georganiseerd, een stramien voor beheersovereenkomsten opgesteld en de publiciteit opgezocht waarbij we onder meer een eigen magazine hebben uitgegeven. Dit maakt mensen bewuster van de bijzondere omgeving waarin ze wonen en vergroot de betrokkenheid.”

Nu echt aan de slag

Op basis van het plan van aanpak hebben de Provincie en de gemeente de beschikbare subsidies toegekend. Randy: “Nu begint het eigenlijk pas echt. De plannen moeten ook worden uitgevoerd. Namens Duurzaam Willemsoord pakken we dit nu op. Voor alle erven in het buitengebied is er de mogelijkheid om tegen vergoeding structuur-

elementen op het erf aan te leggen of te herstellen. Dit zijn bijvoorbeeld heggen en hagen, fruitbomen of een poel. De beplanting moet wel passen bij de omgeving. Voor alle landschappelijke elementen kan een beheerovereenkomst met de stichting Duurzaam Willemsoord worden aangegaan. Diverse bewoners hebben zich hier al voor aangemeld. Zij kunnen een overeenkomst aangaan van vijftien jaar waarbij een deel van de kosten wordt vergoed. Men kan dit werk zelf uitvoeren of laten doen door een aanneemer. Samen hopen we zo ons landschap ook in de toekomst mooi te houden.”

Willemsoord: kolonie van Weldadigheid

Willemsoord was één van de zeven koloniën van Weldadigheid. Een grootschalig maatschappelijk experiment in het begin van de negentiende eeuw. 100.000 landlopers, weeskinderen en paupers werden hier (soms verplicht) naar toe gestuurd. Ze werden heropgevoed om zich aan de armoede te kunnen ontworstelen. Kenmerkende landschapselementen zijn bijvoorbeeld de kolonie-erven, rechte lanen, een kruispunt als centrum, lintbebouwing en open landbouwgronden.

